

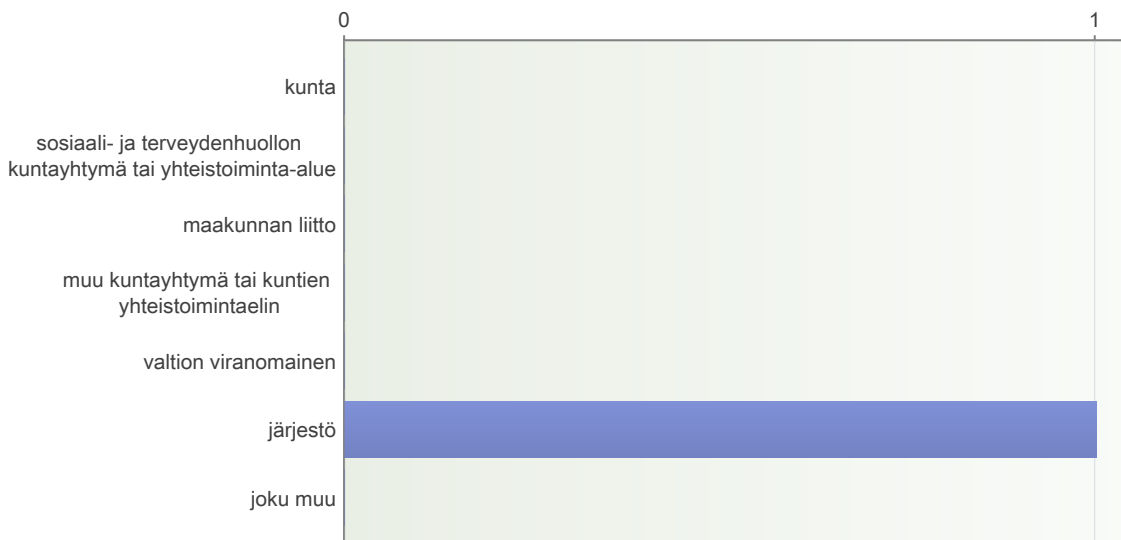
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyyntöä käsittelevä päivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Akava ry	Mats Nyman	Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki, mats.nyman@akava.fi		

2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaistasaatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Mielestämme kyllä. Maakuntien palvelulupauksilla, eheillä palvelukokonaisuuksilla ja kansallisilla minimitasoilla yhdenvertaistetaan kuntalaisten palvelut. Palveluita yhtiötettäessä on kuitenkin turvattava myös yhteiskunnassa heikoimmassa asemassa olevien pääseminen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä työvoimapalveluiden piiriin. Kaikilla ei ole edellytyksiä olla aktiivinen palveluiden valitsija ja kilpailuttaja. Uudistukseen tulee nykyistä paremmin onnistua kytkemään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimia. Erityistä huomiota tulee kiinnittää esimerkiksi neuvola-, koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon asetukseen sekä kuntoutuksuuudistukseen ja niiden soveltamiseen. Neuvolatoimissa tulee varmistaa palveluiden jatkuvuus.

4. 2. Antaako esitys riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite? Jos ei, miten tavoitteen saavuttamisen edellytyksiä voitaisiin parantaa?

Vastaajien määrä: 1

- Tavoite on kunnianhimoinen ja siihen voidaan päästä vain, jos uudistuksen ensisijainen tavoite terveys- ja hyvinvointierojen kaventamisesta toteutuu. Kaikkien palvelutuottajien (ml ammatinharjoittajat) asettaminen samalle viivalle edistää työn ja palvelutuotannon tuottavuuden parantamista, mittaamista ja ohjausta. Uudistuksen vaikutuksia on vaikea arvioida kun lainsäädäntöhankkeet etenevät vaiheittain. Sote-uudistuksessa palveluntuottajia tulisi kohdella yhdenmukaisesti. Jos sama palvelu voidaan tuottaa verotuksellisesti eri palveluntuottajan toimesta, verokohtelun tulee olla yhtenäinen. Muutoksen jälkeen sosiaali- ja terveydenhoidon kustannusten tulee olla alemmat, kuin ne muuten olisivat. Tavoite 3 mrd:n vuosisäästöistä vastaisi pelkkinä henkilötöyvuosina jopa 60 000 henkilötöyvuotta. Siksi uudistuksen yhteydessä uuden teknologian mahdollisuudet sosiaali- ja terveydenhuollossa toteutetaan täysimääräisesti.

5. 3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

- Mielestämme ei. Suurin riski liittyy väliaikaishallintovaiheeseen, jossa suurimmat strategiset linjaukset tehdään ilman tarkoitusta varten valittua valtuustoa tai hallitusta. (Katso vastaus 19.) Lisäksi maakuntavaali tulisi järjestää aina eduskuntavaalien yhteydessä, sillä molempien rahoitus tulee jatkossa valtion eli käytännössä eduskunnan kautta.

6. 4. Muodostaako maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

Vastaajien määrä: 1

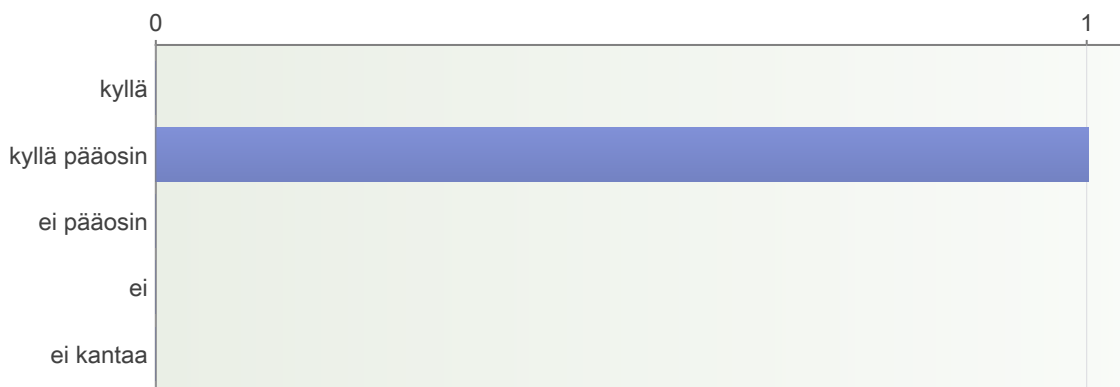

Avoimet vastaukset: kyllä

- Maakuntiin ja kuntiin luodaan selkeitä palvelukokonaisuuksia niin kuntalaisten, asiakkaiden kuin henkilöstön kannalta.

7. 5. Maakuntalain 2 luvussa määritellään maakunnan tehtävät. Onko maakunnalle esitetty tehtäväkokonaisuus uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

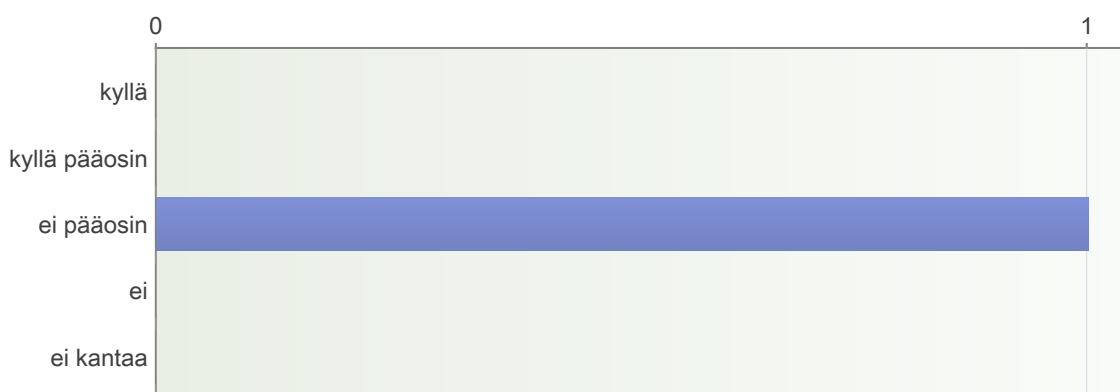

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Maakuntiin ja kuntiin luodaan selkeitä palvelukokonaisuuksia niin kuntalaisten, asiakkaiden kuin henkilöstön kannalta. On hyvä, että maakuntien tehtävät on selkeästi määritelty. Haluamme kiinnittää huomioita opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalveluihin, jotka on säilytettävä kuntien vastuulla. Sivistystoimeen kuuluvia henkilöitä ei pidä siirtää maakuntiin. Ympäristöterveyden ja ympäristönsuojelun toimintojen erottaminen eri puolille vaikeuttaa toiminnallisesti suunnittelutyötä peruskunnassa. On myös rajapintoja, joiden irrottaminen on työlästä, kuten esimerkiksi tuetun erityisasumisen yksiköt.

8. 6. Maakuntalain 5 luvussa säädetään maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

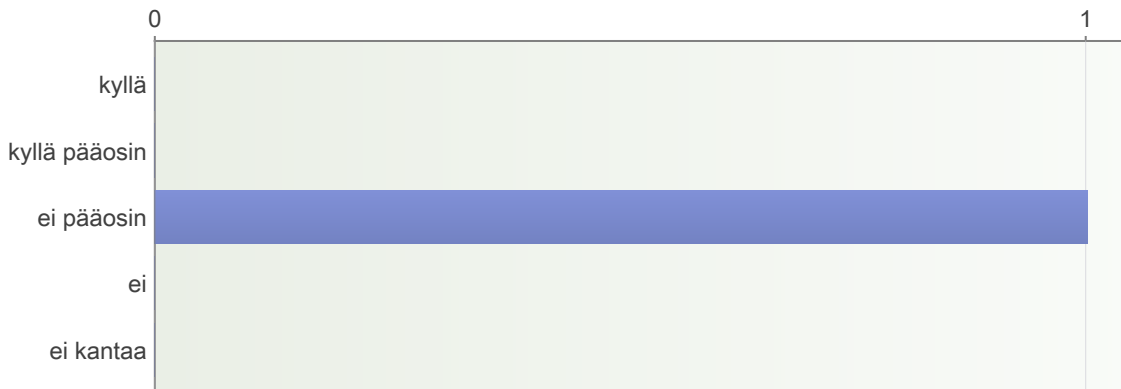

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Suurin riski liittyy väliaikaishallintovaiheeseen, jossa suurimmat strategiset linjaukset tehdään ilman tarkoitusta varten valittua valtuustoa tai hallitusta. Lisäksi maakuntavaali tulisi aina järjestää eduskuntavaalien yhteydessä, sillä molempien rahoitus tulee jatkossa valtion eli eduskunnan kautta.

9. 7. Maakuntalain 9 luvussa säädetään maakunnan palvelulaitoksesta. Onko siitä esitetty säädettäväksi tuottamisen organisoinnin näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

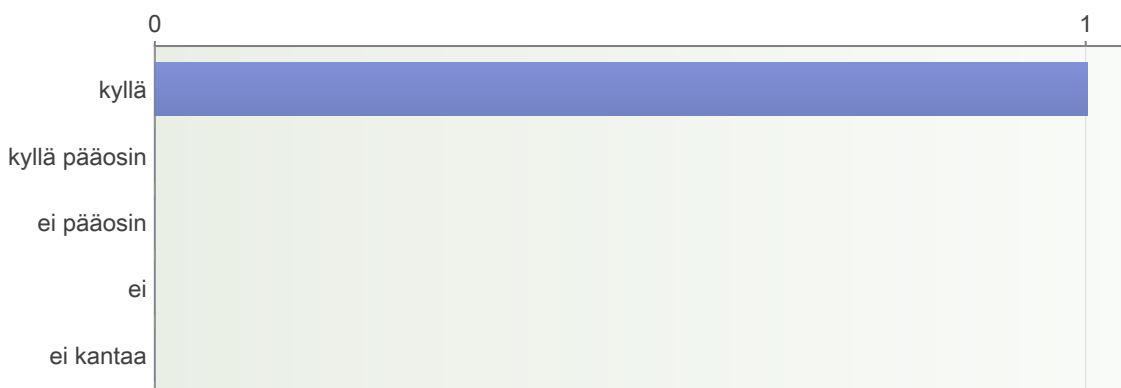

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Malli, jossa kaikki palvelutuottajat ovat yhdenvertaisessa asemassa, edesauttaa tuottavuuden parantamista julkisissa palveluissa. Henkilöstöön liittyvät haasteet on kartoitettu kohtuullisen hyvin. Isoin riski liittyy sosiaalipalveluihin ja niiden rinnalla oleviin viranomaistehtäviin. Sosiaalihuollon palveluilla on vahva oikeudellinen perusta ja niissä on usein kyse merkittävästä julkisen vallan käytöstä, perusoikeuksien turvaamisesta ja itsemääräämisoikeuden suojelusta. Asiakkaalla on oltava oikeus valituskelpoisiin päätöksiin. Sosiaalihuollon viranomaistehtäviä ei voi siirtää palvelulaitoksen alaisiin yhtiöihin tai yrityksille. Lakien termistöä pitää vielä selventää (esim. palvelulaitos, palvelukeskus, yhtiöittämisvelvollisuus, vieraskielisyyskerroin jne). Pitää myös selventää, ovatko maakunnan omistama yhtiö ja maakunnan palvelulaitoksen omistama yhtiö verrannollisia keskenään. Palvelulaitoksen johtajalla ja hallituksella tulee olla riittävän liiketoiminnan asiantuntemuksen lisäksi vahva sosiaali- ja terveydenhuollon alojen substanssiosaaminen. (58§ ja 59§).

10. 8. Maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti maakuntalakiin ja maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko maakuntien rahoitusmalli ja maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- On hyvä, että ministeriöt ja eduskunta ohjaavat tiukemmin sote-palveluiden laajuutta, laatua ja tuottavuutta. Palveluiden yhdevertaisuuden näkökulmasta ohjaus on tarpeen, mutta mekanismeja tulee kuitenkin selkiyttää niissä tilanteissa joissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevat tavoitteet ovat keskenään ristiriidassa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta ohjausmekanismeja voisi vielä selkeyttää.

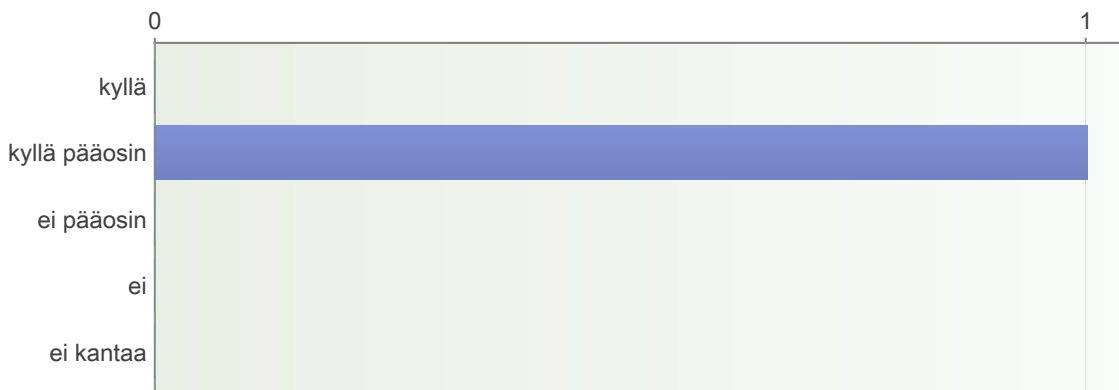
11. 9. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntia voidaan pitää itsenäisinä arkistonmuodostajina, joiden toiminnasta syntyvien tietoaineistojen asiantuntijatehtäviin tarvitaan asiakirjahallinnon erityisosaamista. Jos asiakirjahallinnon henkilöstöä siirretään kunnista joko maakuntiin tai perustettaviin palvelukeskuksiin, tulee huomioida, että asiakirjahallinnon lakisääteisten tehtävien hoitamiseen tarvitaan virkasuhteisia vakituisia työntekijöitä.

12. 10. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 4 §:ssä säädettäisiin palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Säännöksen mukaan palvelut on toteutettava väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita, mutta säännöksen mukaisten edellytysten täytyessä palveluja voidaan koota suurempiin kokonaisuuksiin. Onko säännös palvelujen saatavuuden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

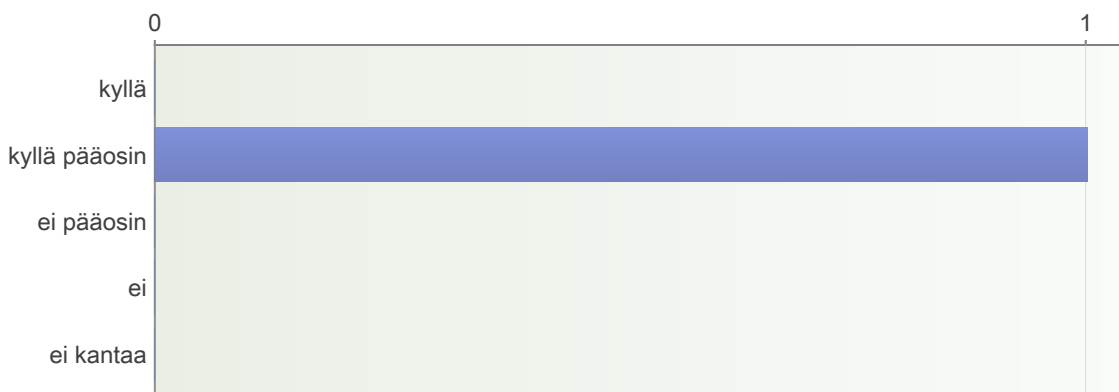

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- (Terveyden edistämiseen, sairauksien varhaishoitoon ja kuntoukseen liittyvät palvelut on määritettävä lähipalveluiksi. Korostamme, että tällä hetkellä toimivat osat sote-palvelua on säilytettävä jatkossakin, mm. oppilas- ja opiskelijahuolto, korkeakoulujen opintopsykologipalvelut, YTHS, työterveyshuolto. Oppilashuolto on jatkossakin syytä pitää kunnissa koulujen yhteydessä tapahtuvana toimintana. Esitetyllä palvelulupauksella ei voi rajata lakisääteisiä palveluiden määräaikoja eikä laatua koskevia velvoitteita.

13. 11. Maakunnat muodostavat 5 yhteistyöaluetta, joista kussakin on 3–4 maakuntaa. Yhteistyöalueeseen kuuluvat maakunnat laativat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaisen yhteistyösopimuksen. Siinä maakunnat sopivat keskinäisestä yhteistyöstä palvelujen järjestämisessä ja toteuttamisessa. Sopimus on oikeudellisesti maakuntia sitova. Onko sopimuksen sitovuus perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

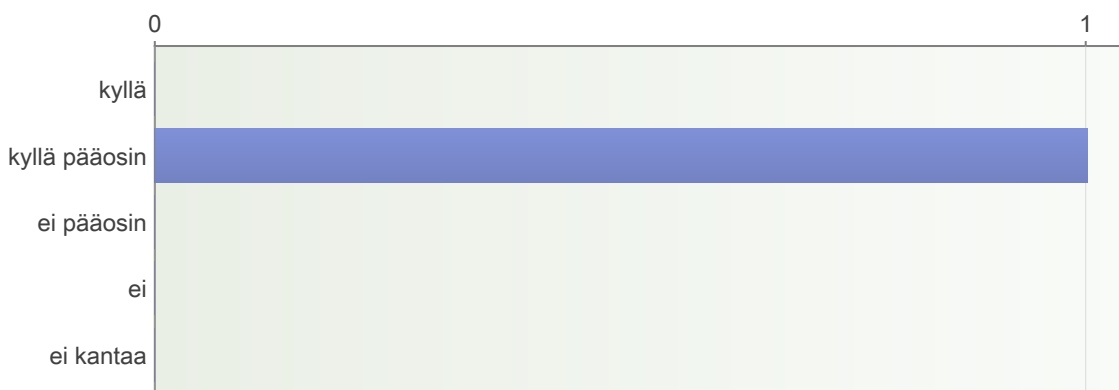

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Lausuntokierroksella olevassa esityksessä päädyttiin maakunnallisiin järjestäjiin, joista osa on varsin heikkoja itsenäisesti järjestämään laajasti kaikki terveyspalvelut yhtenä kokonaisuutena. Tämän vuoksi on välttämätöntä että maakuntien edellytetään toimivan tiiviissä yhteistyössä esitetyn viiden yhteistyöalueen puitteissa. Esimerkiksi merkittävät investoinnit on syytä suunnitella yhteistyöaluetasolla jotta palveluista muodostuu eheä ja tehokas kokonaisuus.

14. 12. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 16 §:n mukaan laadittavassa yhteistyösopimuksessa on sovittava toimenpiteet palvelujen integraation varmistamiseksi. 23 §:n mukaisesti palvelun tuottajan velvollisuutena on valmistaa palveluketjujen integraation toteutuminen ja toimittava integraation edellyttämässä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Ovatko säännökset riittäviä asiakaslähtöisen integraation toteutumiseksi?

Vastaajien määrä: 1

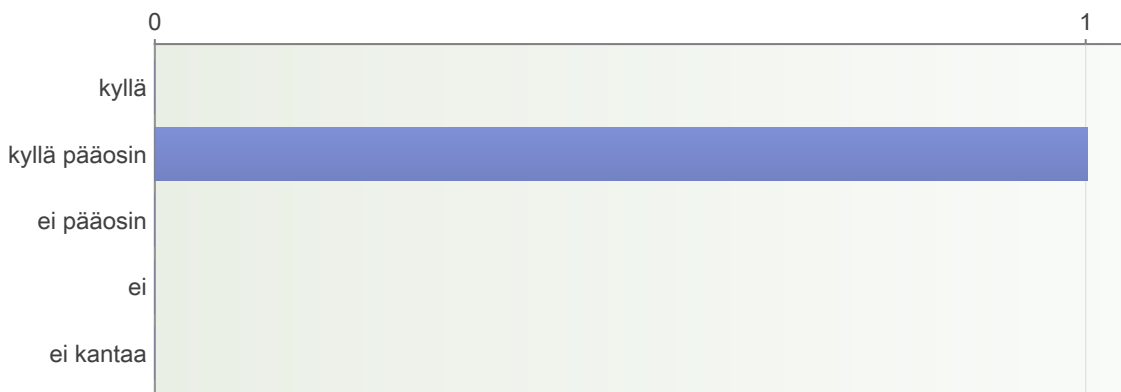

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Säännöksessä on hyvin kuvattu osia, joista toimiva integraatio koostuu. Integroinnin toteutusta on arvioitava paljon palveluita käyttävien asiakkaiden ja potilaiden osalta. Säännökset sopivat pääosin eri kokoisille tuottajille. Palveluintegraation kannalta on olennaisen tärkeää, että kaikki asiakas- ja potilastiedot sekä -järjestelmät ovat kaikkien palvelutuottajien käytettävissä järkevin kustannuksin. Kohdan kuusi velvoite ottaa opiskelijoita koulutukseen kaipaa täsmennystä ja väljennystä pienten yksityisten tuottajien osalta, koska pienen toimijan mahdollisuudet kouluttaa ovat suurta palveluntuottajaa rajallisemmat.

15. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain mukaan valtion ohjausta vahvistetaan sosiaali- ja terveyspalveluissa (19 §, 4 luku, 6 luku). Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- On hyvä, että ministeriöt ja eduskunta ohjaavat tiukemmin sote-palveluiden laajuutta, laatua ja tuottavuutta. Kokonaiskuva ohjauksen periaatteista jää sekavaksi.

16. 14. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnan on omassa toiminnassaan erotettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja palvelujen tuottaminen. Onko järjestämisen ja tuottamisen erottaminen uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukaista?

Vastaajien määrä: 1

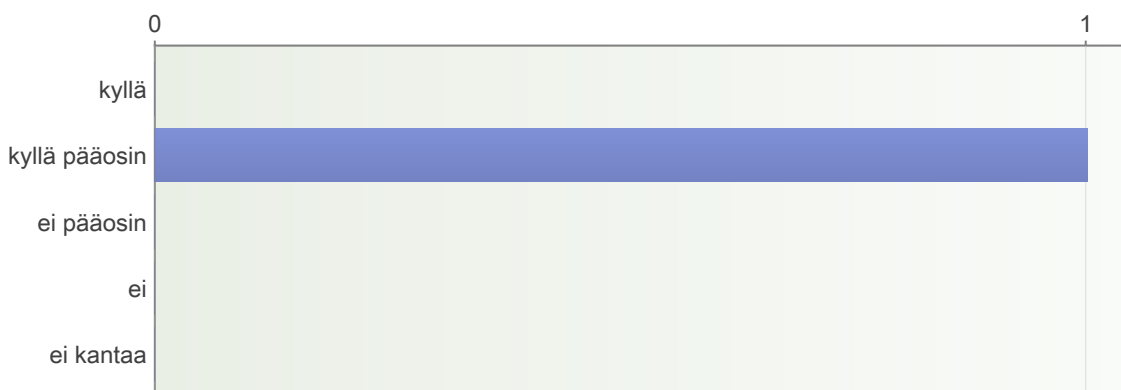

Avoimet vastaukset: kyllä

- Yhtiöittämisen kautta tapahtuva palveluiden järjestämisen ja tuottamisen erottaminen ei saa olla itsetarkoitus, vaan yhtiöittämisen tarvetta tulee arvioida palvelun sisällön, palveluketjun integraation ja maakunnan palvelurakenteen näkökulmasta. Tuottamisvastuun erottaminen järjestämis- ja rahoitusvastuusta tukee tuottavuuden lisäämistä, asiakkaan valinnanvapauden parantamista ja palveluiden kehittämistä. Yhtiöittämisspakkoa ei pidä kuitenkaan ulottaa toimintaan jossa tehdään viranomaispäätöksiä.

17. 15. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 22 §:n mukaan maakunnalla on yhtiöittämisvelvollisuus maakunnan hoitaessa sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä kilpailutilanteessa markkinoilla tai jos palvelut ovat valinnanvapautta koskevissa säännöksissä tarkoitettun laajan valinnanvapauden piirissä. Onko ratkaisu tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Valinnanvapauslainsäädännön ollessa vielä tässä vaiheessa avoinna, on vaikea arvioida toimivuutta tai tarkoituksenmukaisuutta. On muistettava, ettei maakunta voi varmistaa palveluiden saatavuutta ilman riittävää omaa palvelutuotantoa. Sosiaali- ja terveyspalvelumarkkinoiden riski ja vastuu palveluiden järjestämisestä jää aina viime kädessä maakunnalle. Esitysluonnoksessa ei ole pohdittu, mitä tapahtuu, jos palvelulaitoksen yhtiö tekee konkurssin. Yhtiöittämisvelvollisuus on ongelmallinen myös julkisen vallan käytön osalta. Olisikin syytä rajata, että sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa ei käytettäisi yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvää merkittävää julkista valtaa yhtiöissä. Yhtiöittämisen perusteita, tarkoituksenmukaisuutta ja vaikutusta tulisikin

arvioida perusteellisemmin. Perusteluissa ei ole määritelty kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvaa toimintaa eikä sitä, mitä tai minkä tyyppisiä palveluja tämä velvoite käytännössä koskisi. Epäselväksi jää myös tavoite palvelulaitoskonsernin mahdollisuuksista tuottaa integroituja palveluja. Yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan, että laajaan valinnanvapauteen eivät kuulu palvelut, jotka edellyttävät palveluohjausta tai lähetettä, vaikka asiakkaalla olisi mahdollisuus valita ohjaukseen tai läheteeseen perustuvan palvelun tuottaja. Ammatinharjoittajien ja pienten yritysten mahdollisuuksia toimia palveluntuottajana ei tule vaikeuttaa asettamalla toiminnalle edellytyksiä enempää kuin on välttämätöntä uudistuksessa palveluntuottajille asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Luonnoksessa esitetään muutoksia, jotka entisestään lisäävät pienten ja keski suurten yritysten hallinnollista taakkaa. Yhdistettynä mm. sähköiseen reseptiin ja Kanta-hankkeeseen liittyviin merkittäviin investointeihin, heikentää tämä jo itsessään pienten ja keski suurten yritysten toimintamahdollisuuksia. Yksittäisten toimijoiden pääsy monopoliasemaan tulee estää. Maakuntien osakeyhtiöillä on oltava mahdollisuus olla Kunta- ja maakuntatyönantajat KT:n jäsenyhteisöjä.

18. 16. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Vastaajien määrä: 1

- Koulutuskorvausten piiriin valikoitavissa kokonaisuuksissa on toimittava johdonmukaisesti. Ammattikorkeakoulujen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutusta ja siihen liittyvää käytännön harjoittelua sekä erikoistumiskoulutuksia tulee voida korvata esityksen mukaisista valtion maksamista koulutuskorvauksista. Tällä hetkellä ammattikorkeakoulut joutuvat itse maksamaan korvauksen sote-alan tutkinto-opintoihin kuuluvasta käytännön harjoittelusta. Sote-uudistuksen yhteydessä on poistettava ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden työssäoppimisesta perittävät korvaukset. Sosiaali- ja terveysala on ainoa koulutusala, jossa työnantajat perivät korvauksia koulutuksen järjestäjiltä. Alan työnantajien on nähtävä yhteistyö ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa osana osaavan työvoiman rekrytointia aikana, jolloin koulutettavat nuorisoikäluokat supistuvat. Tästä voidaan säätää sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavan lain 43 pykälässä.

Alueellisten tutkimustoimikuntien (40-41 §) kokoonpanossa tulee olla vahva yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen edustus mukana, koska erityisesti ei-yliopistollisten maakuntien tasolla ei välttämättä ole osaamista tutkimustoiminnasta.

Sosiaali- ja terveydenhuollossa on runsaasti virkavelvollisuudella suoritettavia julkisen sektorin tehtäviä (mm. päivystystyö), joita ei voida tehdä työsuhteessa yksityissektorilla. On myös huomioitava lisäresurssien tarve niihin yksiköihin, joihin palveluita keskitetään. Matkustaminen tulee todennäköisesti lisääntymään uudistuksen myötä ja samalla työmatkojen pituus kasvaa. Näiden seikkojen vaikutukset on huomioitava palvelussuhteen ehtoissa.

19. 17. Kysymys vain kunnille: Voimaanpanolaissa on tarkoitus säätää siitä, mihin maakuntaan kunnat kuuluvat uudistuksen tullessa voimaan. Katsotaanko kunnassanne, että sen tulee kuulua voimaanpanolain 5 §:ssä esitettyyn maakuntaan?

Vastaajien määrä: 1

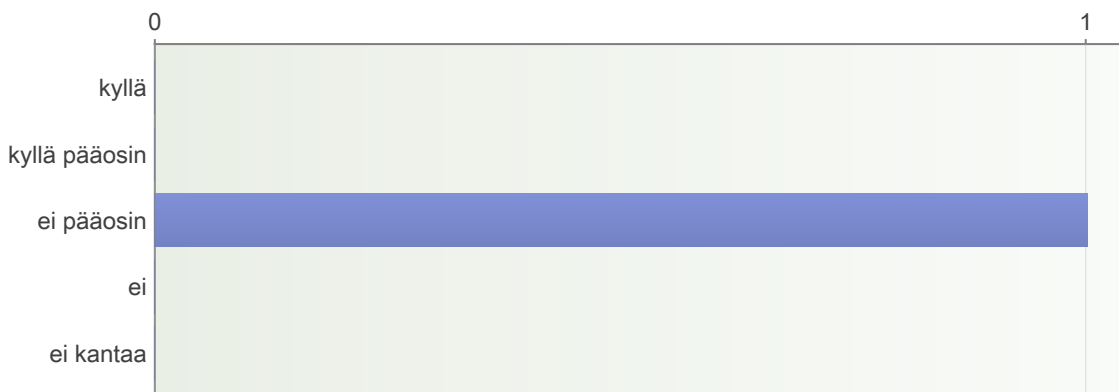
Avoimet vastaukset: ei kantaa

20. 18. Kysymys vain kunnille: Mikäli vastasitte edelliseen kysymykseen ei, mihin maakuntaan kunnan tulisi kuulua ja miksi? (Kunnan tulee toimittaa valtuuston päätösasiakirja sosiaali- ja terveysministeriöön)

Vastaajien määrä: 1

21. 19. Väliaikaishallinnosta sekä väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävistä ja toimivallasta säädetään voimaanpanolain 2 luvussa. Onko väliaikaishallinnosta säädetty riittävällä tavalla?

Vastaajien määrä: 1

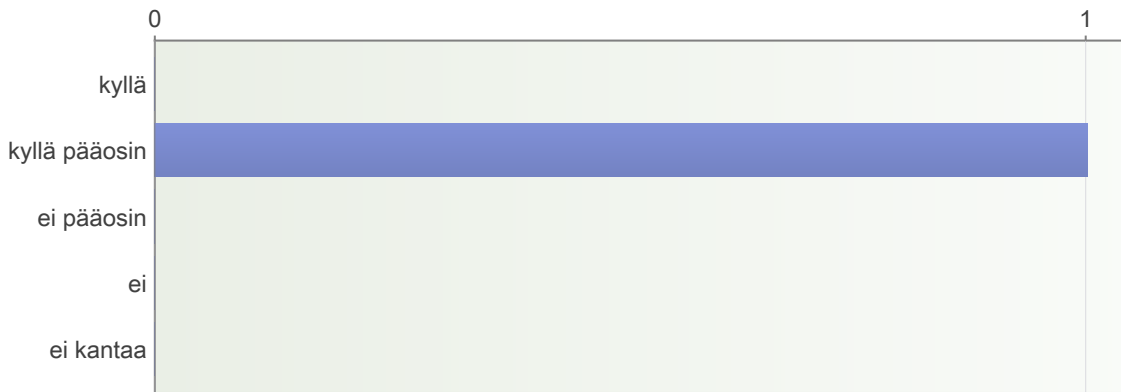

Avoimet vastaukset: ei pääosin

- Lakia ja lain perusteluja tulee täydentää. Maakunnat perustetaan 1.7.2017 alkaen, tämän jälkeen maakunnan nimiin voidaan tehdä oikeustoimia ja palkata maakunnalle omaa henkilöstöä. Samalla on kuitenkin todettu, että tehtävien järjestämisvastuu sekä henkilöstö siirtyisivät niille kokonaisuudessaan 1.1.2019. On epäselvää, mitä tämä väliaikaishallinnon vaihe käytännössä tarkoittaa henkilöstön kannalta. Lisäksi on selvennettävä, miten toteutetaan yt-lain edellytykset väliaikaishallinnon osalta. Täältä osin lakia ja lain perusteluja tulee täydentää.

22. 20. Voimaanpanolain 14 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettyväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

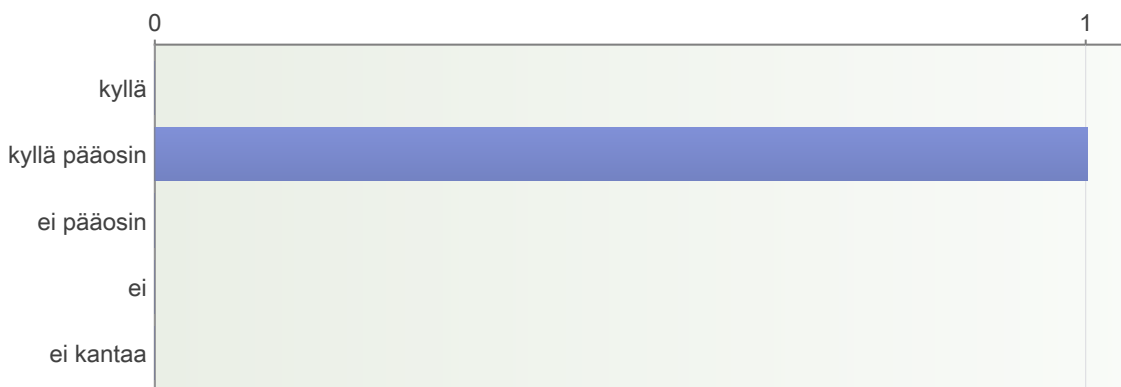

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Kaikkiin maakuntiin siirtyviin ryhmiin kunta- ja valtiosektorilta tulee tehdä siirto yhdenmukaisin perustein liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lakia pitää täydentää. Liikkeenluovutuksen siirtymäkausi on voimassa 31.12.2020 asti, mutta laista puuttuu selkeä määräys siitä, verrataanko palvelussuhteen ehtoja jatkoluovutustilanteessa kunnan vai maakunnan palvelussuhteen ehtoihin. Kuntien osittain omistamat yhtiöt (kuntaomisteisuus alle 50 %) ovat tarkastelun ulkopuolella, vaikka nämä yritykset tuottava kuitenkin juuri niitä sote-palveluita, joita kuntalaiset käyttävät "samoilla periaatteilla" kuin kunnissa kuntayhtymissä. On epäselvää miten nämä nivelletään tähän maakuntamalliin. Palkkaharmonisointi on aloitettava heti ja kesto voi olla max. kaksi vuotta. Voimaapanolain 14 § tulisi olla selkeä määräys siitä, verrataanko palvelussuhteen ehtoja jatkoluovutustilanteessa kunnan vai maakunnan palvelussuhteen ehtoihin. Samalla pitää huolehtia, että kuntiin jäävän henkilöstöhallinnon ja tukipalvelujen toimintaedellytyksiä ei heikennetä.

23. 21. Voimaapanolain 4 luvun mukaan lakisääteisten kuntayhtymien koko omaisuus sekä kuntien irtain omaisuus siirtyy maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

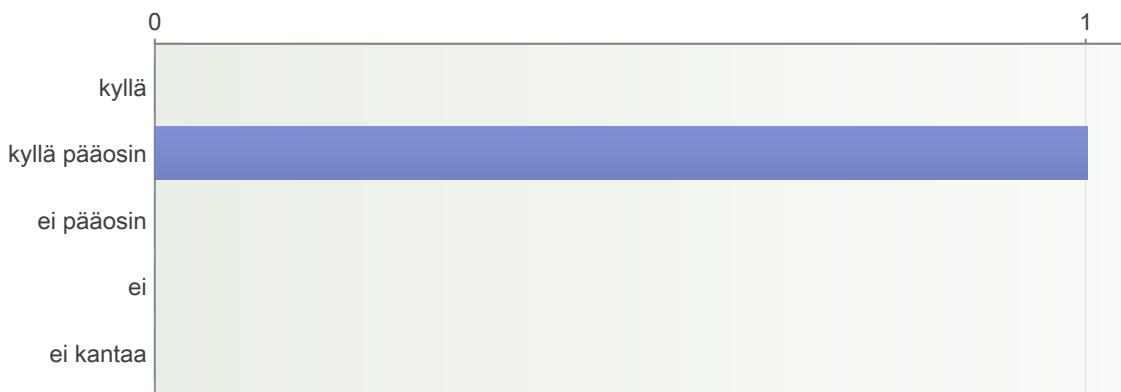
- Vaitohto, jossa korjausvelallinen kiinteistömässä olisi siirretty maakuntien omistukseen, olisi käytännössä johtanut väärentyneeseen kilpailuun palvelutuotannossa. Välilliset vaikutukset henkilöstöön pitää huomioida.

24. 22. Jos vastasitte edelliseen kysymykseen ei tai ei pääosin, millä tavoin omaisuusjärjestelyt pitäisi toteuttaa?

Vastaajien määrä: 1

25. 23. Voimaanpanolain 41 §:ssa säädettäisiin kunnan tuloveroprosentista vuosina 2019 – 2021. Pidätkö veronmaksajien yhdenvertaisen aseman näkökulmasta perusteltuna, että kuntien veroprosentteja esitetään rajoitettavaksi kolmen vuoden määräajaksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- On tärkeää, että ansiotuloveruts ei kiristy millään tulotasolla uudistusten myötä.

26. 24. Voimaanpanolain 42 §:n mukaan maakunnan on perustettava sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain tarkoittamat maakunnan palvelulaitoksen tytäryhtiöt, jotka tuottavat lailla erikseen säädetyn laajan valinnanvapauden piiriin kuuluvia palveluita siten, että yhtiöittäminen on toteutettu 31.12.2020. Onko esitetty siirtymäaika riittävä maakunnan yhtiömuotoisen tuotannon organisoimiseksi?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

- Varsinaisen valinnanvapauslainsäädännön ollessa edelleen avoinna, on vaikea arvioida siirtymäkauden riittävyttä. Pelkona on, että perustamiseen liittyvät toimenpiteet painottuvat vuoteen 2019, jolloin siirtymäaika jää käytännössä lyhyeksi.

27. 25. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Vastaajien määrä: 1

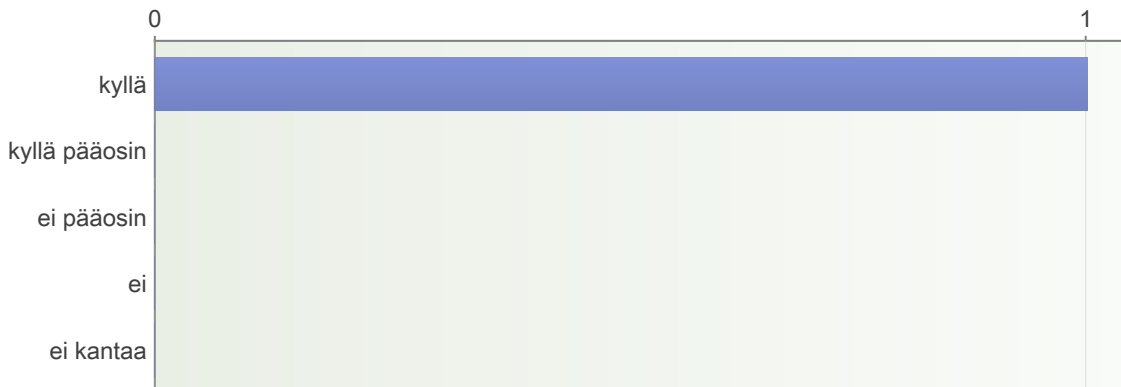
- Kysymme, mitä tapahtuu, jos yhtiöittämistä ei kaikilta osin ole toteutettu maakunnissa v. 2020 loppuun mennessä? Vielä valmisteilla olevan valinnanvapausmallin aikataulu ja muut yksityiskohdat vaikuttavat tähän linjaukseen.

Jatkovalmistelussa tulee ottaa huomioon pätevyysvaatimukset. Lainsäädännöllä tulee estää epäpätevien työntekijöiden käyttämisen mahdollisesti tuottama hintakilpailuetu.

Perustettavien yhtiöiden hallintoon tulee saada riittävä ja koko henkilöstön kattava henkilöstöedustus. Yhtiöiden perustamiseen liittyvien yt-menettelyjen läpinäkyvyys tulee varmistaa ennen yhtiöittämistä. On myös tärkeää varmistaa substanssiasiantuntijuuden käyttö.

28. 26. Valtio rahoittaa perustettavien maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

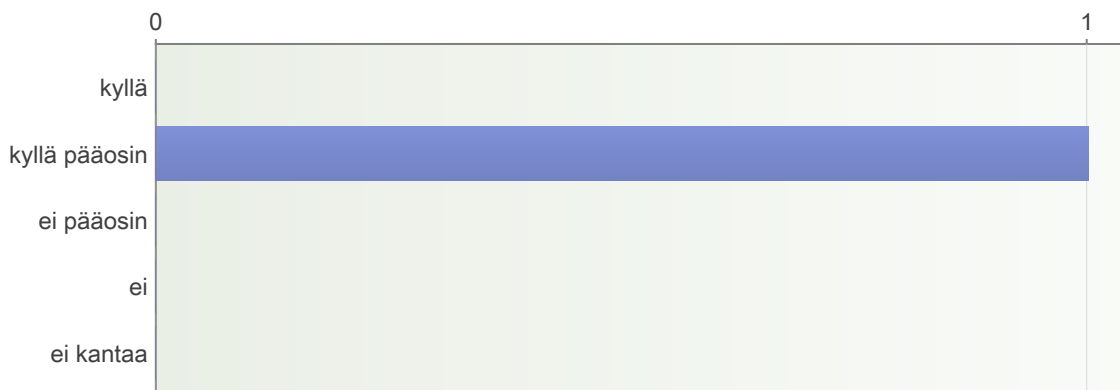

Avoimet vastaukset: kyllä

- Esitetty malli vastaa Akavan tavoitteita.

29. 27. Maakuntien tuloja ovat valtion rahoitus (3 §) sekä asiakas- ja käyttömaksutulot (4 §). Lisäksi maakunnat voivat ottaa lyhytaikaista lainaa (3 §). Valtion rahoituksen kasvua rajoitetaan vuosittaisessa tarkistuksessa julkisen talouden kantokyvyn turvaamiseksi (6 ja 29 §). Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

Vastaajien määrä: 1

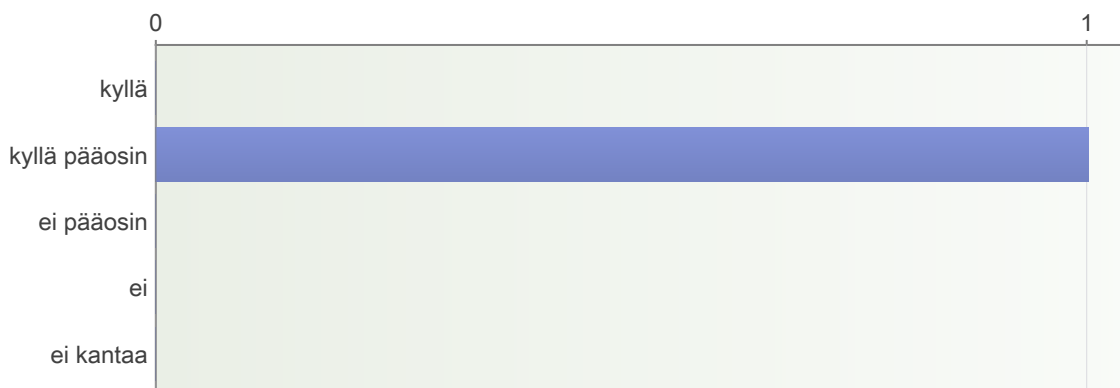

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Esitetty malli edellyttää samalla, että maakunta ja alueen kunnat luovat elinkelpoisia vahvoja kuntia ja alueita, jotta maakunta pystyy tarjoamaan lupaamiaan palveluita asukkailleen. On erilaisia pienempiä palvelutoimintoja joita on tarkasteltava ja ratkaistava erillisrahoituksella kuten esimerkiksi turvakotien toiminta.

30. 28. Ovatko maakuntien valtion rahoituksen määräytymisessä käytettävät palvelujen käyttöä kuvaavat tarvetekijät (luku 3, ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimen tarkoituksena on kannustaa ja tukea maakuntaa suunnittelemaan ja toteuttamaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä maakunnissa. Suun terveydenhuoltoa ei ole otettu huomioon tässä laissa, vaikka suun terveyden edistäminen kuuluu tulevien maakuntien tehtäviin.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävä kunnissa pitää rahoittaa selkeästi kunnan peruspalveluiden valtionosuuden kautta. Kunnille suunnattu terveyden ja hyvinvoinnin edistämiskerros on liian alhainen.

31. 29. Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksessa siirrytään asteittain menoperusteisesta rahoituksesta tarveperusteiseen rahoitukseen. Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2019–2023 esitetty siirtymäaika (27 – 28 §) riittävä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

32. 30. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntien rahoituksen esitetään olevan yleiskatteista eli maakunta saa itse päättää rahoituksen kohdentamisesta eri tehtäviin. Tässä tilanteessa on riskinä, että kohdentamisessa tapahtuvilla muutoksilla voi olla henkilöstövaikutuksia. Tämä ei saa johtaa henkilöstövähennyksiin.

33. 31. Pidättekö esitettyjä tapoja maakuntajaon muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena? (erityisesti maakuntajakolain 2 ja 10 §)

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

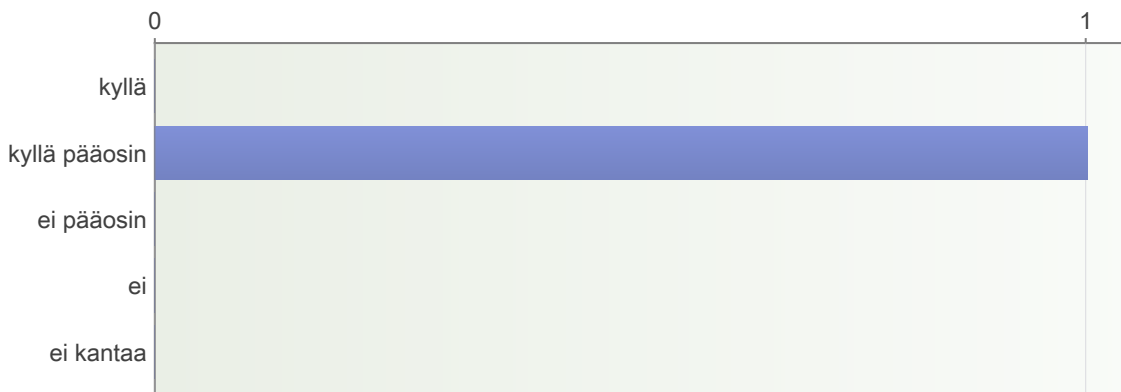
34. 32. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntajakolaista.

Vastaajien määrä: 1

- -

35. 33. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt ja muut muutokset hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 24 §, 27§ 27 b§ ja 55§)?

Vastaajien määrä: 1

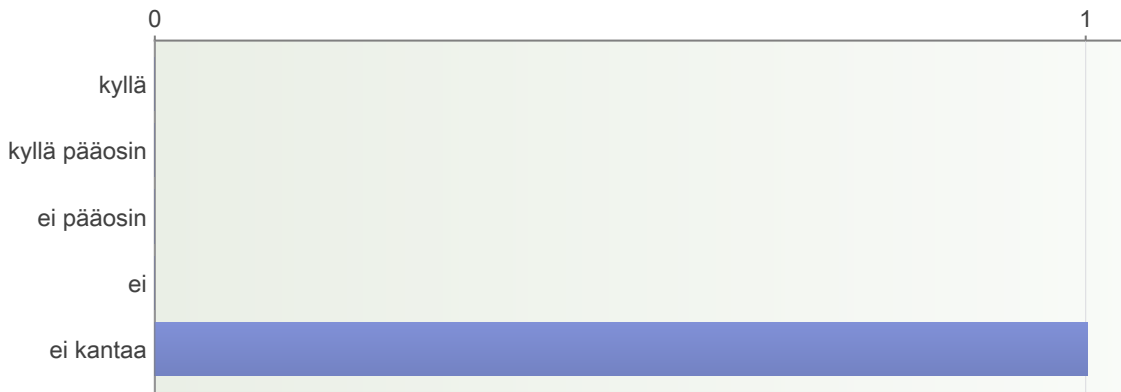

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Uudistuksen yhteydessä on arvioitava, onko tarvetta käyttää kunnan peruspalveluiden valtionosuudesta annetussa laissa säädettyä harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta, jotta voidaan turvata kasvatus- ja sivistyspalveluiden säädösten mukainen ja laadukas järjestäminen kaikkialla Suomessa.

36. 34. Ovatko valtionosuuskriteerit (ml. uusi hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -kriteeri) sekä niiden painotukset perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 3 §)?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: ei kantaa

37. 35. Vapaamuotoiset huomiot hallituksen esityksen valtionosuuskokonaisuudesta.

Vastaajien määrä: 1

- Nyt kuntien valtionosuusjärjestelmää sopeutetaan maakuntauudistukseen ja se muuttuu erittäin vaikeasti hahmotettavaksi. Uuden valtionosuusjärjestelmän valmistelu tulee aloittaa heti.

38. 36. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä valtion verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä

- Esitetty malli vastaa Akavan tavoitteita.

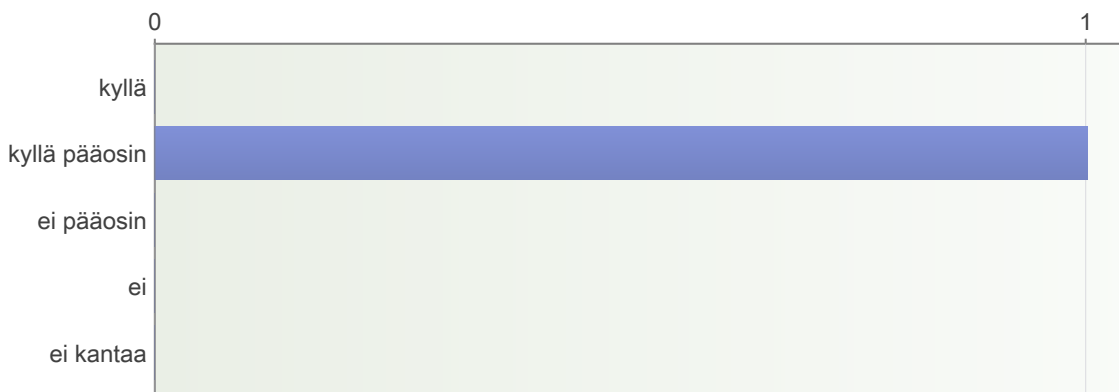
39. 37. Vapaamuotoiset huomiot verolaeista.

Vastaajien määrä: 1

- Kaikkien kuntien edellytyksiä tuottaa korkeatasoisia palveluita asukkailleen on seurattava tarkasti. Kuntalain mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Mikäli alijäämää ei ole säädettyssä määräjassa katettu, kunta voi joutua valtion holhouksen alle.

40. 38. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

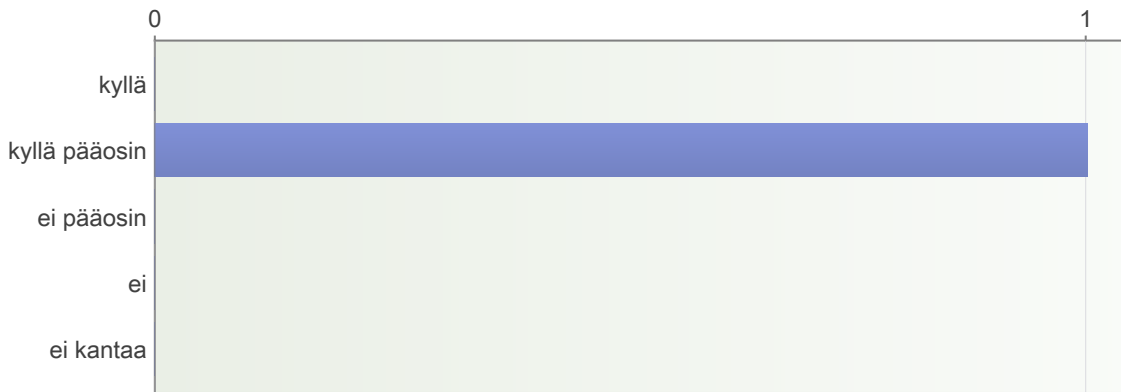

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Osakeyhtiöihin siirtyvän henkilöstön asema jää jossain määrin epäselväksi, ja siihen tulisi kiinnittää enemmän huomiota. Henkilöstön palkkojen tulee vastata tehtävien vaativuutta ja suoriutumista. Kattava ja tarkoituksenmukainen henkilöstön edustus eri työryhmissä tulee varmistaa maakuntien toimintoja valmisteltaessa ja toiminnassa. Lisäksi henkilöstön osaaminen uudessa toimintaympäristössä on varmistettava. Kunnan puolella henkilöstön edustajat ovat saaneet sopimusten mukaan riittävät tiedot kunnan talouden seuraamiseen, mikä on edellyttänyt toiminnassa läpinäkyvyyttä. Sama läpinäkyvyys ja henkilöstön edustajien (luottamusmiehen) oikeus on oltava myös yhtiöiden puolella, olivat ne sitten alun perin yksityisiä tai kunnallisia.

41. 39. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

Avoimet vastaukset: kyllä pääosin

- Akava pitää perusteltuna esitettyjä muutoksia Kevan jäsenyhteisöjen eläkemaksun rakenteeseen. Kyseinen malli valmisteltiin maaliskuussa 2016 ennen kuin valinnanvapauteen ja yhtiöittämiseen liittyvät päätökset täsmenntyivät. Päätösten täsmennyttyä uudistukseen liittyy todennäköisesti henkilöstön suuriakin siirtymiä kunnallisen eläkejärjestelmän piiristä. Tästä syystä tarvitaan jatkovalmistelua. Siirtyvän henkilöstön lisäeläketurvasta huolehtiminen aukottomasti muutostilanteessa on varmistettava. Yhtiöihin siirtyvän henkilöstön lisäeläketurvaa koskevaan 15 § tulee lisätä maakuntien/maakuntien palvelulaitosten omistamiin yhtiöihin siirtyvän henkilöstön lisäksi valtion palveluksesta yhtiöön siirtyvä henkilöstö. Maakuntakonsernin yhtiöihin siirtyvien henkilöiden lisäeläketurvan tasoiset eläkkeet on turvattava niissä siirroissa, joissa sovelletaan liikkeenluovutuksen periaatteita.

42. 40. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Vastaajien määrä: 1

- Niissä tehtävissä, joissa käytetään julkista valtaa, palvelussuhteen on oltava virkasuhde.
- Kunnan ja maakunnan viranhaltijalakiin esitetään 5 a § karensisopimusta, joka poikkeaa olennaisilta osiltaan työsopimuslain kilpailukieltota koskevasta pykälästä. Säännös 5 a § tulee poistaa lainsäädännöstä.
- Uudistus vaikuttaa voimakkaasti henkilöstön asemaan, minkä vuoksi henkilöstöjärjestöjä on kuultava ja niiden edustus on otettava mukaan konkreettiseen valmisteluun (2 + 2 +2 mallin mukaisesti). Uudistuksen yhteydessä on varmistettava työsuojeluorganisaation riittävä kattavuus ja muutoksesta on laadittava riskienkartoitus.
- Eri ammattiryhmien ja erityisesti terveydenhuollon eri ammattiryhmien edustus ja kuuleminen tulee näkyä valmistelussa.
- YT-asiamiehen toimivalta laajennettava koskemaan myös julkista sektoria.
- Luottamusjärjestelmästä ja luottamusmiesten ajankäytön määräytymisen periaatteista on sovittava valtakunnallisella tasolla. Luottamusmiehille on taattava riittävä ajankäyttö. Tämä koskee myös väliaikaishallintoa. Rahoitus väliaikaishallinnon henkilöstöedustuksen järjestämiseksi on tultava valtiolta.
- Erityistä huomiota tulisi kiinnittää organisaatioiden muutosviestintään niin henkilöstölle kuin kuntalaisille. Henkilöstön tiedonsaanti- ja vaikuttamismahdollisuuksista on huolehdittava muutosprosessin kaikissa vaiheissa.
- Muutoksen valmistelussa on otettava huomioon, että valtiolta siirtyvän henkilöstön palkkataso ja sen kehittymisedellytykset turvataan. Palkkaharmonisointi tulee toteuttaa nykyisen lainsäädännön ja virka- ja työehtosopimusten pohjalta. Riittävä rahoitus tämän toteuttamiseksi on turvattava.
- Oppilas- ja opiskelijahuollon koulupsykologien ja koulukuraattorien valtionosuuksia ei tule siirtää maakuntiin,

kuten nyt on ehdotettu vaan kiinteä yhteys sivistystoimeen on säilytettävä. Tehtäviä hoidettava laillisettujen ammattihenkilöiden voimin.

- Kuntoutuspsykoterapian toimintaedellytyksiä tulee varmistaa meneillään olevassa kuntoutuosuudistuksessa.

- Jos kuntatasolla tehtävät suuret palvelujen tuottamista koskevat uudelleenjärjestelyt ovat johtamassa erittäin merkittäviin muutoksiin KuEL- järjestelmän piiriin kuuluvassa henkilöstössä, edellyttäisi kunnallisen eläkejärjestelmän rahoituksen turvaaminen uutta tarkastelua.

-Yhtiöihin siirtyvän henkilöstön osalta lisäeläketurvaa koskevaan 15 §:ään tulee lisätä valtion palveluksesta palveluyhtiöön siirtyvä henkilöstö sekä maakuntien omistamiin yhtiöihin siirtyvä henkilöstö.

- Akava muistuttaa selvitysmies Jukka Ahtelan raportista (VM 2014) ja näkemyksemme mukaan tarvitaan huolellinen laajempi jatkovalmistelu kunnalliseen eläkejärjestelmään liittyen sisältäen mahdollisen siirtymämaksun kunnallisen eläkejärjestelmän ja työeläkejärjestelmän välillä, sekä arvion maksujen kohdentumisesta eri maksajatahoille (työnantajat, vakuutetut sekä veropohjan kautta kerättävien maksujen kohdentuminen). Jatkovalmistelu tulee tehdä yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa. Akava korostaa työntekijöiden eläketurvan turvaamista ja rahoituksen kestävydestä huolehtimista. Akavan näkemyksen mukaan myös kunnallisessa eläkejärjestelmässä on ensisijaisesti kyse työntekijöiden lakisääteiden eläketurvan järjestämisestä.

43. 41. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- -

44. 42. Onko maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä uudistuksen voimaan tultua?

Vastaajien määrä: 1

- Akava on huolissaan pienten kuntien talouden kestävydestä ja asukkaiden palveluista. Kuntien laajat koulutus-, sivistys- sekä elinkeinopoliittiset vastuut edellyttävät elinkelpoisia ja vahvoja kuntia. Kuntakenttää pitää jatkossakin kehittää.

Julkisen talouden suunnitelman yhteydessä kuntatalousohjelmassa on arvioitava vuosittain toimenpiteitä, joilla turvata kuntien mahdollisuus järjestää lakisääteiset tehtävät ja otettava soten aiheuttamat muutokset tarkoin huomioon, nyt näin ei vielä ole kyetty tekemään.

45. 43. Mihin aiheeseen/aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistusten alueelliseen toteutukseen (voitte valita usemman vaihtoehdon)?

Ei vastauksia.

46. 44. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Ei vastauksia.

47. 45. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaaajien määrä: 1

- Kunnan ja maakunnan viranhaltijalain 5 a § Karenssisopimus on poistettava.
Kunnan ja maakunnan työsopimussuhteiseen henkilöstöön sovelletaan työsopimuslain 3 luvun 5 §:n säännöksiä kilpailukiellosta. Nyt esitettävä viranhaltijoita koskeva karenssisopimussäännöstö poikkeaa olennaisilta osiltaan työsopimuslain kilpailukiellosta koskevasta pykälästä. Jos kuntien ja maakuntien viranhaltijoita jatkossa koskisi nyt ehdotettu karenssisopimuspykälä, olisivat kuntien ja maakuntien virkasuhteinen ja työsopimussuhteinen henkilöstö selvästi eriarvoisessa asemassa. Karenssisopimus koskisi esitetyssä muodossa kaikkia viranhaltijoita, joilla olisi pääsy mm. arkaluonteisiin ja merkittävää taloudellista arvoa omaaviin tietoihin. Karenssisopimuksen käyttöala olisi laajempi kuin työsopimuslain mukaisen kilpailukieltosopimuksen (työsopimuslaissa: erityisen painava syy ja erityistä painavuutta arvioitaessa huomioon otettavina mm työnantajan toiminnan laatu ja sellainen suojan tarve, joka johtuu liike- tai ammattisalaisuuden säilyttämisestä tai työnantajan työntekijälle järjestämästä erityiskoulutuksesta, samoin kuin työntekijän asema ja tehtävät). Karenssisopimuksen rikkomisesta esitetty sopimussakko, joka olisi enintään rajoitusajalta maksettava korvaus kaksinkertaisena, on kohtuuton. Tältä osin on lisäksi pykälän perusteluissa esitetty, että se olisi ”sopimukseen perustuvalta rajoitusajalta maksettavaa korvausta, eikä se ole rajoitusajalta maksettavaa palkkaa”. Jos näin on, korvauksesta ei kertyne esim. eläkettä, kun sitä ei katsota palkaksi. Ko. säännöksen osalta tulee kokonaisuutena huomioida perustuslain 18 §:n mukainen oikeus työhön ja elinkeinonvapaus. Nyt esitetään rajoitettavaksi perustuslaissa turvattuja oikeuksia, joten edellytykset tulisi säätää mahdollisimman korkealle. Näitä edellytyksiä esitetty viranhaltijoiden karenssisopimusta koskeva säädös ei täytä. Näillä perusteilla ko. 5 a § säännös tulee poistaa.

Voimaanpanolaki, 15 § Lisäeläketurva: Yhtiöihin siirtyvän henkilöstön osalta lisäeläketurvaa koskevaan 15 §:ään tulee lisätä valtion palveluksesta palveluyhtiöön siirtyvä henkilöstö sekä maakuntakonsernin yhtiöihin siirtyvä henkilöstö.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7 § lisättävä kolme uutta momenttia:

-Osana kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävää koulun ja oppilaitoksen sijaintikunta vastaa opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan riippumatta.

-Koulun ja oppilaitoksen sijaintikunnalla on velvollisuus järjestää psykologi- ja kuraattoripalvelut opiskelijoilleen yhdenvertaisesti myös silloin, kun koulutuksen järjestäjä on yksityinen tai valtio, jollei koulutuksen järjestäjä päättä järjestää näitä palveluja osittain tai kokonaan omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Oppilaitoksen sijaintikunta voi tukea koulutuksen järjestäjää psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisessä. Ulkomailla sijaitseva koulutuksen järjestäjä vastaa psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä omille opiskelijoilleen.

-Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävä rahoitetaan kunnan peruspalveluiden valtionosuuden kautta.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 39 §: Uudessa pykälässä koulutuskorvaus laajennettaisiin koskemaan myös muita yliopistotasoisia sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksia ja niihin liittyviä käytännön harjoitteluja. Tähän määritelmään pitää lisätä myös sairaalafyysikkokoulutus.

Maakuntalaki (58 § ja 59 §): Palvelulaitoksen johtajalla ja hallituksella tulee olla riittävän liiketoiminnan asiantuntemuksen lisäksi vahva sosiaali- ja terveydenhuollon alojen substanssiosaaminen.)